

Diarienummer: KS-2024/450

Handläggare: Dan-Erik Pettersson, ekonomichef

TJÄNSTEUTLÅTANDE

Remiss av SOU 2024:50 Nätt och jämnt- Likvärdighet och effektivitet i kommunsektorn

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen lämnar yttrandet, daterat 2024-10-08, som remissvar över betänkande SOU 2024:50 Nätt och jämnt - Likvärdighet och effektivitet i kommunsektorn (Fi2024/01521).

Sammanfattning av ärendet

Knivsta kommun anser att förslaget till uppdaterat utjämningsystem har både goda och mindre bra förslag till förändringar. Knivsta tillstyrker förslag som vi bedömer ger legitimitet till utjämningsystemet.

Det som behöver utvecklas vidare är tillväxtkommunernas utmaningar och behov. Utredningen hänger upp argumentationen i stort på analyser över kommunernas kostnadseffektivitet snarare än kommunernas strukturellt betingade behov. Betänkandet innehåller inga förslag att skapa incitament för tillväxt.

Det liggande förslaget skulle vara negativt för Knivsta kommun ur ekonomisk synvinkel med ca 31 miljoner kronor per år när det är fullt infört år 2029.

Ärendets uppkomst och historik

Regeringen beslutade den 28 april 2022 att tillsätta en parlamentariskt sammansatt kommitté med uppdrag att göra en bred översyn av systemet för kommunalekonomisk utjämning. I juli 2024 lämnad kommittén betänkandet "Nätt och jämnt - Likvärdighet och effektivitet i kommunsektorn" till regeringen.

Betänkandet remitterades till Knivsta kommun den 11 juli och remissvaret lämnas senast den 8 november 2024.

Remissen och betänkandet finns publicerade på regeringens hemsida:
<https://www.regeringen.se/remisser/2024/07/remiss-av-sou-202450-natt-och-jamnt/>

Rättslig utredning

Lagstöd

Lag (2004:773) om kommunalekonomisk utjämning

Konsekvensbeskrivningar

Ekonomiska konsekvenser

Remissvaret föranleder inte några ekonomiska konsekvenser.

Barnkonsekvensanalys

Barnkonsekvensanalys är gjord enligt checklista.

Samlad bedömning

Utjämningskommittén har haft i uppdrag att göra en bred översyn av systemet för kommunalekonomisk utjämning och LSS-utjämnningen samt vid behov föreslå förändringar. I uppdraget har också ingått att se över vilka av dagens riktade statsbidrag som skulle kunna inordnas i det generella statsbidraget till kommunsektorn. Därutöver har kommittén haft i uppdrag att lämna förslag på åtgärder för att motverka höga och ökande skattesatser i kommuner och regioner, inklusive åtgärder för att minska risken för negativa bieffekter av inkomstutjämnningen på tillväxten.

Syftet med uppdraget var att säkerställa att utjämningsystemet ger kommuner och regioner likvärdiga ekonomiska förutsättningar att erbjuda välfärd och andra kommunala tjänster, även om det finns skillnader i skattekraft och strukturella förhållanden. I ett tilläggsdirektiv, Dir. 2023:56, angavs att kommittén även ska föreslå åtgärder för att motverka höga och ökande skattesatser i kommuner och regioner, inklusive åtgärder för att minska risken för negativa effekter av inkomstutjämnningen på tillväxten.

I utredningen föreslås att utjämningsystemet ändras från att omfatta nuvarande fyra delar (inkomstutjämning, kostnadsutjämning, strukturbidrag och införandebidrag) till följande sex delar (inkomstutjämning, kostnadsutjämning, bidrag för svagt befolkningsunderlag fast införandebidrag, ersättning för eftersläpning och införandebidrag).

Utjämningskommittén har överlämnat sina förslag till Finansdepartementet den 2 juli 2024. Kommittén föreslår att förändringarna införs från och med den 1 januari 2026. Finansdepartementet har remitterat betänkandet Nätt och jämnt – Likvärdighet och effektivitet i kommunsektorn, (SOU 2024:50), till bland annat alla kommuner och regioner.

Sammanfattning av synpunkter

Knivsta kommun har tagit del av utjämningskommitténs utredning om en ändamålsenlig kommunal utjämning.

Knivsta kommun är i grunden positiv till ett utjämningsystem som innebär likvärdiga förutsättningar för medborgarnas välfärd, oavsett var i landet man bor. Det innebär att ett utjämningsystem bör utgå från att utjämna strukturella skillnader i behov mellan kommuner. En annan viktig princip är att utjämningsystemet inte ska vara möjligt att påverka för de enskilda kommunerna.

I samband med den senaste förändringen i kostnadsutjämningsystemet "Lite mer lika" som trädde i kraft 2020 minskade Knivsta kommuns bidrag till

kostnadsutjämningen med 138 kronor per invånare. Detta förslag, "Nätt och jämnt" har ett tak på 1500 kr per invånare som högsta förändring för enskild kommun, Knivsta kommuns bidrag beräknas minska med 2000 kr per invånare och slår därmed i taket. Den totala effekten motsvarar med dagens folkmängd cirka 31 miljoner kronor, det är en ansenlig sänkning av bidraget från kostnadsutjämningen.

Underlag för beslut och beslutsexpediering

Underlag för beslut

Tjänsteutlåtande 2024-10-08

Tabell exempel 2024-10-08, Hur påverkas Knivsta kommun?

Förslag på yttrande 2024-10-08

Beslutet skickas till

Akten

Regeringskansliet/Finansdepartementet

Daniel Lindqvist

Kommundirektör

Dan-Erik Pettersson

Ekonomichef

Barnchecklista inför beslut

Alla under 18 år är att betrakta som barn.

1. Påverkar beslutet barn?

Ja Nej

Att lämna ett yttrande på en remiss har ingen påverkan på barn.

2. Hur har barns bästa beaktats?

3. Beskriv eventuella intressekonflikter.

4. Barn tillfrågas vid övergripande fleråriga planer/styrdokument. Har så skett?

Ja

Nej

Inte aktuellt. Beslutet rör inte en övergripande flerårig plan eller ett flerårigt styrdokument.